

byoprævning for indtil 10 pct. af udlånet. Dette er tænkt som en praktisk overgangsordning, der er udformet sådan, at administrationen bliver mindst mulig.

Dette opnås for det første ved et ensartet beløb pr. hjemlånt bog og for det andet ved, at dispensationskvoten på maksimalt 10 pct. går på helt at undlade opkrævning og altså ikke at opkræve et mindre beløb end den tikrone, der nok indtil videre vil blive almindelig i de fleste kommuner.

Dispensationsordningen vil nok særligt blive brugt til at hjælpe svagtstillede med god tid til læsning, for eksempel folke- og invalidepensionister og kronisk syge. Afgørelsen af, hvem der skal have dispensation, træffes af bibliotekspersonalet uden klageadgang. Det er rigtigere, at der handles resolut, end at man forvilder sig ud i millimeterfærdighedssøgende bureaukrat-irgange. Udnyttes 10 pct.-kvoten ikke i en måned, kan det manglende ikke overføres til den kommende måned. Overskrides kvoten, modregnes i bibliotekspersonalets løn, og kommunen bestemmer, hvorvidt det kan tilstedes, at overskridelsen afslides i reduktion af kommende måneders kvote, så personalet derefter kan få efterbetalt det tilbageholdte modregningsbeløb.

Socialdemokratiets og venstres forsvar for ikke at opkræve biblioteksgebyr findes i Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne spalte 11860 og 11862. Jfr. også bilag 2 til nærværende lovforslag. Læst langsomt og med eftertanke er dette et forrygende fantastisk foretjet prokuratorodokument i stedet for saglig oplysning fra et ministerium til folketinget.

»Argumenterne« mod lånerbetaling udformes undertiden på den måde, at læseren bibringes det indtryk, at det at beskære det offentlige gratisydelse skulle være det samme som at indføre nye forbrugsafgifter. Dette er en urimelig måde at anvende det danske sprog på. Skatter og afgifter betales ikke for at dække omkostningerne ved den ydelse, man aftager, men for at bidrage til det offentlige indtægter til almindelig anvendelse. Indtil lånerprisen overstiger biblioteksudgifterne – og der er et stykke vej frem, før de ikke-biblioteksbenyttende skatteydere bliver fri for at betale for bibliotekerne – er det ikke rimeligt at betegne billetprisen for at låne som en skat eller afgift.

Til § 9

Særlige lokale biblioteksudvalg valgt af bibliotekernes kunder vil nok om nogle år blive hensigtsmæssige som et led i aftrapningen af kommunalbestyrelsesmedlemmernes arbejdsbyrder, men i for-

bindelse med indkøringen af nyordningen i §§ 1-8 findes det rigtigst at trække på den tilvante administrationsform og ikke udsætte helt nye organer for de startvanskeligheder, der altid vil være ved en storreform. Det bør dog ikke være lovkrævet, at biblioteksudvalgets medlemmer nødvendigvis skal være kommunalbestyrelsesmedlemmer. Efter nogle få års forløb bør der imidlertid overvejes administrationsforbedringer ved ændring af nærværende lovforslags § 9.

Der skal intet være til hinder for, at kommunen opdeles, så der – hvad enten der er biblioteksfællesskab med andre kommuner eller ej – er flere kommunale biblioteksvæsenere inden for samme kommune. Særlig praktisk vil dette nok være i kommuner med mange indbyggere og/eller med spredt bebyggelse.

Ved valget af medlemmer til biblioteksudvalg skal gælde samme forholdstalsvalgregler, som gælder ved nedsættelse af stående udvalg, idet biblioteksudvalget – indtil lovændring er sket – kommer til at fungere ganske som andre stående udvalg i underordningsforhold til kommunalbestyrelsen.

Bibliotekssamarbejde mellem flere kommuner vil kunne aftales med direkte hjemmel i § 9, hvorfor det bliver uforment med tilsynsgodkendelse i henhold til den kommunale styrelseslovs § 60.

Til § 10

Paragraffen foreslår ophævelse af de ydelser, som siden 1946 (for oversættere siden 1964) har været udloddet til danske forfattere (og deres efterladte) med bøger på folke- og skolebiblioteker, og som fra 1. januar 1983 også skal tilkomme alle andre danske ophavsmænd til værker i bogform (komponister, billedkunstnere, fotografer m.fl.). De samlede honorarer, der optages på finanslovens § 21.02.05.51.05., vil nok i 1983 komme til at ligge på niveauet 58 mill. kr.

Ordningen er ret administrationstung.

Når det offentlige sparer en udgift, vil de, der tidligere har fået pengene, altid møde op med ramaskrig om det urimelige i, at netop de rammes.

Sådan vil også biblioteksafgiftsnyderne hyle op, når tiden nærmer sig for ophævelse af betalingen til dem.

Blandt de forfattere, der har bøger på bibliotekerne, har nogle måske juridisk ret til at forbyde udlån af deres bøger. Gør de det, må bibliotekerne blot sælge bøgerne til de højestbydende (jfr. § 3, stk. 4). Blandt de millionvis af bøger, der alligevel vil være tilbage på bibliotekerne, er der mere end